Příloha č. 20
Popis strategie

PRV, jako jeden z nástrojů Společné zemědělské politiky, musí korespondovat s širším konceptem evropských strategií, zejména pak prioritami Strategie EU 2020. Vazba jednotlivých priorit / prioritních oblastí a opatření PRV na Strategii EU 2020 je uvedena v tabulkovém přehledu v kapitole 5.1. Na národní úrovni jsou cíle Strategie EU 2020 zohledněny v Dohodě o partnerství.

Návaznost výsledků PRV na tematické cíle SSR (TC), tak jak jsou obsaženy v Dohodě o partnerství, jsou uvedeny v následujícím přehledu:

TC 1 - posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací

- Posílení vazeb mezi zemědělstvím, produkcí potravin a lesnictvím a výzkumem při zavádění a předávání inovací, jednak využitím poradenských služeb a jednak prostřednictvím různých forem spolupráce.
- Vyšší počet různých forem spolupráce (včetně operačních skupin EIP).

TC 3 - zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků

- Spolupráce při zavádění inovací mezi subjekty působícími ve výzkumu a vývoji, nevládními odbornými organizacemi a dalšími subjekty s podnikateli v zemědělství, potravinářství a lesnictví i mezi podnikateli navzájem a to formou podpory vývoje nových produktů, procesů a technologií a jejich využití v praxi.
- Zvýšení konkurenceschopnosti zemědělských, potravinářských a lesnických podniků a to prostřednictvím podpory zlepšení dílčích faktorů ovlivňujících konkurenceschopnost:
    - Konsolidace vlastnických vztahů k půdě prostřednictvím realizace pozemkových úprav.
    - Zvýšení výkonu zemědělských, potravinářských a lesnických podniků formou investic do technologií, strojů a staveb.
    - Zvýšení přidané hodnoty zemědělské produkce podporou moderních technologií.
    - Zlepšení využívání zdrojů podporou kvalitnějšího technologického vybavení (umožňujícího úspory energie apod.).
    - Zlepšení organizace trhu a posílení orientace na jakost, inovace, transfer nejnovějších poznatků do praxe, zlepšení managementu zemědělských, potravinářských a lesnických firem.
    - Zlepšení infrastruktury pro lesní hospodářství (zejména hustoty lesních cest).
- Zastavení nepříznivého vývoje věkové struktury pracovníků v zemědělství podporou zahájení činnosti mladých zemědělců.
- Zvýšení poskytování nadstandardních životních podmínek chovu zvířat a zajištěním existující nabídky zboží z těchto chovů zvýšit povědomí o možnostech a přínosech takového způsobu produkce.

TC 4 - podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství

- Zvýšení podílu produkce/spotřeby energie z obnovitelných zdrojů jako vedlejší efekt podpor investice do výrobních zařízení.
- Snížení energetické náročnosti, resp. zvýšení energetické účinnosti výrobních a technologických procesů v zemědělství (jako vedlejší efekt podpory v rámci TC 2 zaměřené na zvýšení konkurenceschopnosti podniků).
- Zlepšení pohlcování uhlíku v zemědělství a lesnictví prostřednictvím vhodného způsobu hospodaření, případnou změnou krajinného krytu a vázáním uhlíku v půdě a biomase.

TC 5 - podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a jejich řízení Adaptace zemědělství a lesnictví na očekávané klimatické jevy

- Adaptace zemědělství a lesnictví na očekávané klimatické jevy.
- Zvyšováním potenciálu zemědělských a lesních ekosystémů minimalizovat negativní dopady klimatické změny efektivním využíváním vody a zadržováním vody v krajině, předcházení vodní a větrné erozi a vhodnými managementy na travních porostech. Protipovodňová ochrana založená především na zvýšení retenční schopnosti krajiny a zpomalování přírodního odtoku vody zajištěná zejména prostřednictvím vhodných agroenvironmentálně-klimatických opatření, dále mitigačními a adaptačními opatřeními v lesích (prevence, obnova, posílení zdravotního stavu).

TC 6 - ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů

- Snížení zemědělského znečištění vod snížením smyvu živin, pesticidů a ornice. Aplikace vhodných způsoby hospodaření v oblastech ohrožených erozí, ochranných pásmech vodních zdrojů a v oblastech zranitelných dusičnany.
- Zvýšená ochrana přírody a krajiny, zvyšování prostupnosti krajiny, posilování její ekologické stability, zachování biodiverzity prostřednictvím vhodných agroenvironmentálně-klimatických opatření a environmentálních opatření v lesích.
- Zvýšená ochrana půdy, zejména zemědělské, před erozí a degradací prostřednictvím šetrných způsobů hospodaření. Posílení retenční schopnosti krajiny/půdy.
- Posílení zdravotního stavu a odolnosti lesních porostů rekonstrukcí porostů v imisních oblastech a zjištěním kvalitního osiva.
- Posílení prevence opouštění půd v oblastech s přírodními omezeními, včetně předcházení degradace cenných stanovišť a zvyšování estetické hodnoty krajiny.
- Podpora systémů hospodaření šetrných k životnímu prostředí.

TC 8 - podpora udržitelné zaměstnanosti, kvalitních pracovních míst a mobility pracovních sil

- Zvýšení podílu zemědělských podniků, které diverzifikovaly svoji činnost prostřednictvím zahájení či rozvoje nezemědělskou činností.
- Zajištění dostatku vstupního i provozního kapitálu na podnikání zahrnující též oblasti agroturistiky a výroby tvarovaných biopaliv.
- Vytvoření pracovních míst ve venkovských oblastech podporou diverzifikace činností zemědělských podniků.

TC 9 - podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě a diskriminaci

- Posílený místní rozvoj ve venkovských oblastech se zapojením místních komunit.
    - Posílená místní rozvojová spolupráce - činnost místních akčních skupin.

TC 10 - investice do vzdělávání, odborné přípravy a odborného výcviku k získávání dovedností a do celoživotního učení

- Zvýšení kvalifikace pracovníků v zemědělství, lesnictví a potravinářství
- Zajištění dostupnosti odborných informací zejména v oblastech účinného využívání přírodních zdrojů, přizpůsobování se změně klimatu a zmírňování této změny, zajištění potravinové bezpečnosti a zvyšování produktivity a zvýšení vzdělání zemědělských pracovníků v těchto oblastech.

Strategie PRV je rovněž provázána na Národní program reforem 2014 (resp. 2015), a to společnými cíli v oblasti zvýšení konkurenceschopnosti českého zemědělství, udržitelného hospodaření s přírodními zdroji, zejména s akcentem na zamezení degradace půdního fondu, snížení míry znečištění vod ze zemědělských zdrojů a zvýšení retence vody v krajině, a důrazem na jeho mimoprodukční funkce, včetně podpory rozvoje venkova a celkového zlepšování kvality života ve venkovských oblastech.

V oblasti životního prostředí a změny klimatu navazuje PRV na řadu evropských i národních strategických dokumentů. Podpory v rámci Prioritní oblasti 4A vychází z požadavků Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do r. 2020. PRV bude svými aktivitami naplňovat zejména cíl „Zvýšit podíl zemědělství a lesnictví na udržení a posílení biologické rozmanitosti“ (maximalizovat rozlohu zemědělsky využívaných ploch, na kterou se budou uplatňovat opatření spojená s biologickou rozmanitostí). Podporovanými aktivity naváže program rovněž na Strategický plán pro biodiverzitu 2011-2020 Úmluvy o biologické rozmanitosti. Implementace PRV přispívá k naplňování čl. 6 Úmluvy o biologické rozmanitosti v ČR. Kombinací investičních a neinvestičních opatření pokrývá PRV zásady Evropské úmluvy o krajině.

Podporované aktivity jsou navrženy v souladu s prioritami ochrany soustavy Natura 2000 dle prioritního akčního rámce pro oblasti Natura 2000 v České republice. Podpory navazují na PRV pro období 2007-2013 a v souladu s akčním plánem bude např. opatření 12 přispívat k podpoře přírodě šetrného hospodaření nejen v oblastech Natura 2000, ale i v tzv. stepping stones oblastech, tedy v oblastech mimo oblasti Natura 2000, které jsou součástí 1. zón CHKO a NP a navazují na oblasti soustavy Natura 2000. V soustavě Natura 2000 budou v rámci opatření 10 rovněž podporovány takové způsoby hospodaření na travních porostech, které odpovídají určitému typu biotopu (tzv. nadstavbové managementy). Navržené aktivity povedou k naplnění priorit akčního rámce a pokrývají definovaná opatření určená k financování z EZFRV.

PRV (zejména opatření implementovaná v rámci Priority 4) se svými opatřeními podílí na realizaci cílů Státní politiky životního prostředí ČR 2012-2020, tedy např. na ochraně a posílení ekologických funkcí krajiny (zvýšení retenční schopnosti krajiny, předcházení nešetrnému využívání přírodních zdrojů, negativním důsledkům intenzivního zemědělského/lesnického hospodaření ad.) nebo zachování přírodních a krajinných hodnot.

Navrhované intervence dále navazují na Státní program ochrany přírody a krajiny ČR, Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2011-2015 (zejména podporami v rámci opatření 11), Koncepci zemědělského aplikovaného výzkumu a vývoje do roku 2015. Nástrojem pro zvýšení retence vody v krajině, eliminace rizika zanášení povrchových i podpovrchových vod, předcházení vodní eroze půdy a zrychlenému odtoku vody z krajiny je realizace opatření technického charakteru v rámci pozemkových úprav (opatření 4.3.1), podpora takových způsobů hospodaření se zemědělskou půdou, které povedou ke snížení

eroze, acidifikace půdy, zlepšení nakládání s hnojivy a pesticidy (např. opatření 10, 11), zvýšení retenční schopnosti krajiny a protipovodňové ochraně (opatření 8). Těmito aktivity přispěje PRV k naplňování Plánu hlavních povodí. Dodržování rámcové směrnice o vodě budou přizpůsobeny podmínky zaváděných opatření, které musí zajistit, aby nedocházelo k poškozování a znečišťování ekosystému, u vybraných operací je třeba posuzovat vliv na vodní ekosystémy.

Dále přispěje PRV k realizaci Akčního plán pro biomasu v ČR na období 2012-2020. Na Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR program naváže podporou přizpůsobení hospodaření s půdou zohledňující změny srážkových úhrnů v průběhu roku, extrémní meteorologické jevy, snižování ekologicky nestabilních složek krajiny (oblasti s narušeným vodním režimem, intenzivně obdělávané erozně ohrožené oblasti zemědělské půdy, porosty lesních dřevin dlouhodobě poškozené emisemi). Priorita 4 svými projektovými i plošnými podporami naváže na Koncepci řešení problematiky ochrany před povodněmi v České republice s využitím technických a přírodě blízkých opatření. V oblasti lesnictví navazuje PRV zejména na Novou strategie EU v oblasti lesnictví: pro lesy a odvětví založená na lesnictví a Národní lesnický program II. Částečně naplňuje úkoly dané Národním akční plán České republiky pro energii z obnovitelných zdrojů, Strategii regionálního rozvoje ČR 2014-2020.

Ve vztahu k zásobám uhlíku a emisím z odvětví lesního hospodářství vychází PRV z Národního lesnického programu II. Tento program by ve svém důsledku měl stanovit konkrétní opatření proti změně klimatu a na podporu přizpůsobení se změně klimatu v odvětví lesního hospodářství. Národní lesnický program obsahuje "hlavní akce 6" -, jehož cílem je " Snížit dopady očekávané globální klimatické změny a extrémních meteorologických jevů". Program na tuto strategii naváže v cílech v oblasti zabránění degradaci půd a tím maximalizovat množství uhlíku vázaného v půdě, podporou druhů a ekotypy lesních dřevin lépe snášejících klimatickou změnu. PRV má rovněž respektovat cíl zaměření pravidel k podpoře adaptačních opatření snižující dopady klimatické změny. Podmínky zalesňování by měla být připravena s ohledem na cíl 6.9 Podporovat ekologicky vhodné zalesňování zemědělských půd.

U investičních opatření v oblasti zemědělství a potravinářství vychází PRV ze Strategie pro růst - české zemědělství a potravinářství v rámci společné zemědělské politiky EU po roce 2013. Hlavním strategickým cílem dalšího rozvoje českého zemědělství je, podílet se na dlouhodobém a trvalém zajištění potravinové bezpečnosti na národní a evropské úrovni a přispět k energetické soběstačnosti ČR v rámci stanoveného energetického mixu, a to při podstatném zvýšení jeho efektivnosti a konkurenceschopnosti a vztahů k jím užívaným přírodním zdrojům a rozvoji venkova, včetně zvyšování jeho rekreačního potenciálu.
Při zpracování analýz, definici potřeb a výběru strategie pro PRV 2014-2020 byly využity zkušenosti řídícího orgánu, platební agentury i doporučení hodnotitele z průběžného hodnocení PRV 2007-2013. Jedná se zejména o doporučení k cílení programového dokumentu - cíle Programu rozvoje venkova 2007-2013 byly formulovány široce a PRV byl otevřen širokému spektru potenciálních příjemců. PRV 2014-2020 proto cílen zejména na zemědělce, a to i s ohledem na vymezení se vůči ostatním programovým dokumentům jiných resortů, které bylo v minulém programovém období komplikované. Specifická doporučení hodnotitele, co se týká konkrétních např. preferenčních kritérií, budou zohledněna i při přípravě národních prováděcích předpisů. Zkušenosti řídícího orgánu i platební agentury s vlastním procesem implementace budou využity zejména při snaze o zjednodušení administrativních procesů.

S ohledem na zkušenosti předchozích programových období a zároveň s vědomím, že stanovených cílů lze v oblasti životního prostředí dosahovat pouze dlouhodobě správně nastavenými podmínkami hospodaření se zemědělskými a lesními ekosystémy, budou v rámci PRV 2014 – 2020 pokračovat úspěšné intervence v oblasti životního prostředí. Pro vyšší efektivitu budou podpory vhodně zacíleny do určitých oblastí při zohlednění hlavních faktorů ohrožujících jednotlivé složky životního prostředí. např. agroenvironmentálně-klimatická opatření budou vhodněji zacílena do prioritních území (ZCHÚ, NP, oblasti Natura 2000, erozně ohrožené plochy, ochranná pásma vodních toků, plochy ohrožené erozí, zranitelné dusičnany ad.). Zalesňování bude uplatněno pouze na půdách vhodných k zalesnění, charakterizovaných jako méně vhodné pro zemědělské hospodaření a náchylné na erozi.
Zároveň budou zohledněny podmínky měnící právní základ poskytování dotací (např. podmínky Cross-compliance). V programovém období 2007 – 2013 se ne zcela úspěšně podařilo implementovat opatření zaměřená na vhodné hospodaření s lesní půdou, podmínky i dotační nástroje byly upraveny. Při přípravách byly identifikovány hlavní nedostatky a byly upraveny podmínky i cílení dotací.

Co se týká investičních opatření, snahou je cílit finanční prostředky co nejefektivněji, do těch opatření, která nejvíce přispívají zvoleným cílům - zejména zvýšení konkurenceschopnost podniků z hlediska zvýšení efektivity jejich výroby (např. snížení spotřeby materiálu, energií, služeb na jednotku výkonu, zvýšení produktivity práce. Vyhodnocení cílení dílčích projektů bude probíhat oproti předkládanému podnikatelskému plánu. Oproti předchozímu programu bude větší pozornost věnována operacím zaměřeným na spolupráce a inovace.

S uplatněním metody LEADER má ČR pozitivní zkušenosti již od předvstupních nástrojů. Z více než stovky aktivních MAS podpořených v období 2007 - 2013 dokázala velká většina z nich kvalitně a úspěšně plnit stanovené cíle. PRV také podnítil zvýšení kapacit MAS spočívající v získání a udržení kvalitního personálu, zvýšení počtu aktivních členů, utváření partnerství mezi aktivními subjekty v regionu z různých sektorů i v růstu odbornosti, dovedností a připravenosti partnerů MAS a místních žadatelů. Přes tyto skutečnosti bylo ŘO PRV často vyčítáno, že úroveň fungování MAS je velmi odlišná a že jako MAS se může označit kterákoliv organizace, která splní formální požadavky, na principech LEADER však nepracuje. Z toho důvodu připravilo MZe ve spolupráci s MMR, MF a příslušnými řídícími orgány Metodiku pro standardizaci MAS. Dokument definuje standardy a popisuje proces jejich ověření. MAS budou muset splnit požadované standardy, díky kterým prokážou, že jsou schopny se podílet na implementaci programů financovaných z ESIF. Standardy jsou rozděleny do pěti tematických okruhů - územní působnost, místní akční skupina, orgány MAS, kancelář MAS a institucionalizace MAS. Standardy jsou nastavovány na základě zkušeností ze současného programového období a v souladu s podmínkami uvedenými v nařízeních EU. Zejména je kladen důraz na to, aby MAS byla otevřeným místním partnerstvím, a aby všechny činnosti MAS vykonávané vůči platební agentuře, Řídícím orgánům, žadatelům i široké veřejnosti v území byly maximálně transparentní a nediskriminační. Standardizací jsou upraveny povinné orgány MAS, které mají v rámci procesů CLLD nastaveny své kompetence. MAS musí mít mimo jiné internetové stránky s povinným obsahem či stanoveného vedoucího zaměstnance pro realizaci SCLLD. V rámci standardizace budou jednotlivé MAS hodnoceny i z hlediska finančního zdraví a personální a majetkové propojenosti. Toto hodnocení by mělo zajistit, že MAS není ovládána úzkou skupinou lidí, kteří budou uplatňovat své zájmy. V rámci tohoto hodnocení bude také sledováno, zda se v MAS skrze skutečné vlastníky partnerů MAS netvoří potenciálně vlivná skupina, která by mohla MAS ovládat a prosazovat své zájmy, nebo zda neexistuje propojení partnerů v rámci povinných orgánů MAS či jejich napojení na vedoucího zaměstnance

pro realizaci SCLLD. Získání osvědčení o splnění standardů je nutnou podmínkou pro to, aby MAS mohla požádat o implementaci své strategie.

Strategie PRV 2014-2020 navazuje na výsledky SWOT analýzy a identifikované potřeby v oblasti zemědělství, zpracování potravin, lesnictví, rozvoje venkova a životního prostředí.

Stanovení priorit PRV proběhlo ve dvou fázích. Primárně byly zhodnoceny tři základní oblasti politiky rozvoje venkova, tzn. venkov, zemědělství (včetně souvisejících sektorů) a životní prostředí a návazně byly posouzeny jednotlivé potřeby uvnitř tematických oblastí. Důvodem tohoto dvoustupňového hodnocení a definování priorit byla jednak značná provázanost problémů, jejich příčin a z toho vyplývajících potřeb, a jednak nesouměřitelnost potřeb mezi tematickými oblastmi.

Při posouzení, jak priorit (tzn. tematických oblastí), tak jednotlivých potřeb, se vychází zejména z následujících hledisek:

- závažnost potřeby, její rozsah
- schopnost sektoru, trhu, prostředí pokrýt potřebu
- rizika a možné dopady při neřešení potřeby
- existence jiných nástrojů než PRV a jejich vhodnost vůči dané potřebě
- hospodárnost řešení potřeby veřejnými zdroji
- veřejný zájem
- priorita dané potřeby vůči ostatním potřebám

Venkov

Analýza venkova a identifikované potřeby poukazují na rozsáhlost problematiky venkova, na množství a závažnost potřeb, které je nanejvýš žádoucí podpořit z veřejných zdrojů. Přesto však ze zkušeností z implementace vyplývá, že PRV při svém omezeném rozpočtu nemůže potřeby venkova pokrýt, ani pokud jde o jejich spektrum, ani pokud jde o jejich rozsah. Strategie podpory venkova bude tedy založená na posouzení jednotlivých potřeb a zacílení se na ty, které nástroje společné zemědělské politiky umí řešit efektivněji než ostatní evropské strukturální a investiční fondy.

Zemědělství a související sektory

Oblast zemědělství, lesnictví a výroby potravin je pro PRV jednou z hlavních prioritních oblastí, kam bude podpora směřovat, zejména pak s cílem zvýšit konkurenceschopnost těchto sektorů. Analýzy poukazují na zaostávání České republiky v řadě ukazatelů, a ačkoliv předchozí programy k řešení situace značně přispěly, je evidentní, že další podpora do konkurenceschopného zemědělství, potravinářství a lesnictví je žádoucí.

Životní prostředí a změna klimatu:

Z provedené analýzy a identifikovaných potřeb vyplývá, že ze tří základních oblastí SZP bude v Programu rozvoje venkova České republiky kladen největší důraz na řešení problematiky životního prostředí. Zaměření prioritně na tuto oblast vychází ze skutečnosti, že potřeby identifikované analýzou jsou závažné a svým dopadem ovlivňují území celé republiky. Problematika zachování biodiverzity, zabránění degradaci půd a vody, změna klimatu a další jsou oblasti, které tržním fungováním zemědělské výroby, lesnictví či zpracování potravin nelze řešit, navíc je ochrana životního prostředí celospolečenským veřejným zájmem. Program proto bude věnovat na podporu této oblasti největší část svého rozpočtu.

Prioritizace potřeb je znázorněna v kapitole 5.1 číslovkou vždy u definice potřeby.